

Historie školní budovy

ZŠ Jungmannovy sady

Mělník

Autorka: Alena Horňáková

a žáci 9. ročníku ve šk. roce 2008/2009 (Blažková Karolína, Gibalová Klára,
Horáková Jana, Kulhánek Filip, Kutáčová Linda, Pospíchalová Alice,
Postránecký Lukáš, Rolencová Michaela)

Obsah:

1. Úvod
2. Historie školní budovy
 - I. Všeobecná nemocnice Rudolfova na Mělníce
 - II. Obchodní škola
 - III. Dívčí škola
 - IV. Státní reálné gymnázium
 - V. Základní devítiletá škola
3. Přílohy –
4. Seznam pramenů a literatury

2. I. Všeobecná nemocnice Rudolfova na Mělníce

Budova v Jungmannových sadech, ve které dnes sídlí základní škola, byla postavena jako nemocnice v roce 1882 za finanční pomoci městské spořitelny, okresního zastupitelstva i dobročinných příspěvků. Dosavadní budova nemocnice (dnes sídlo ZUŠ Mělník v parku poblíž kostela sv. Petra a Pavla) přestala vyhovovat kapacitou. Nemocnice byla slavnostně vysvěcena v neděli 24. 9. 1882 a pojmenována na počest korunního prince Rudolfa (Všeobecná nemocnice Rudolfova na Mělníce). Budova nemocnice byla zřízena pro 45 pacientů, ale bývala obsazena až 70 nemocnými. V prvním roce bylo v nové budově ošetřeno 497 nemocných, o rok později 727 lidí a v roce 1889 to už bylo 1131 pacientů. O nemocné pečovali pouze dva městští lékaři společně s jedním ošetřovatelem a jeho ženou. Ludvík Böhm nás informuje, že „kolem nemocnice je sad ohrazený plotem mřížovým proti cestě, která jde podle nemocnice.“ (Böhm, s. 41)

Jungmannovy sady hostily Rudolfovu nemocnici jen do roku 1896. Poté našla nemocnice nové sídlo v Pražské ulici.

Ještě je třeba se zmínit o místě, kde vznikla budova, která nás tolik zajímá. Jungmannovy sady mají svůj počátek v roce 1866, kdy byly slavnostně zřízeny a pojmenovány podle Josefa Jungmanna, slavné osobnosti českého národního obrození. Téhož roku byly sady rozšířeny. Město přikoupilo nové pozemky, na kterých stály tři stodoly. Ty byly zbourány a místo bylo osázeno keři a stromy a připojeno k stávajícím Jungmannovým sadům. Zanedlouho se park stal oblíbeným cílem procházek Mělničanů.

2. II. Obchodní škola

Další historie naší budovy se už nesla (a stále ještě nese) ve znamení školy. První školou, která zde sídlila, byla škola obchodní. Veřejná obchodní škola na Mělníce byla slavnostně otevřena 17. října 1894 v Husově ulici číslo 49. Prvním ředitelem nové školy byl jmenován Jan Lukeš, který dosud působil na obchodní škole v Plzni. První školní rok 1894 – 1895 navštěvovalo školu 11 žáků, zatímco na dvouleté kupecké škole jich bylo 20. Učitelský sbor byl včetně ředitele osmičlenný.

Začátky byly pro školu velmi krušné, neboť byla nucena během prvních pěti let třikrát změnit své působiště. Z Husovy ulice se stěhovala do Svatováclavské ulice číslo 66 a po

18 měsících následoval další přesun, tentokrát na Karlovo náměstí číslo 86. Teprve roku 1899 škola definitivně zakotvila v Jungmannových sadech v budově bývalé Rudolfovy nemocnice. Obchodní škola zde fungovala ve velmi stísněných podmínkách, protože až do

přestavby v letech 1921 a 1922

užívala jen přízemí budovy.

V uvedených letech se však velmi

zásadně změnil vzhled objektu,

budova přestavbou zmožutněla

a byla obohacena o kubistické

prvky.

2. III. Dívčí škola

Po 1. světové válce se nyní už školní budova v Jungmannových sadech stala útočištěm dívčích škol (obecná i měšťanská škola). Školní budova prošla výraznou přestavbou a město přikročilo k výstavbě 2. a 3. patra. Objekt, původně postavený pro účely nemocnice, nevyhovoval potřebám škol jak po stránce hygienické, tak po stránce stavební. S přestavbou bylo započato na jaře 1921 podle plánů architekta Dr. Adolfa Liebschera za dozoru stavitele Josefa Holuba. Provedením stavby byl pověřen Miroslav Fikar, okresní cestmistr.

Žákyně měšťanské školy dívčí Mělník – školní rok 1930/1931

Z kroniky této školy se dozvídáme také informace o počtu a využití jednotlivých učeben. Ve 2. patře bychom našli kreslírnu, ředitelnu, sborovnu a přírodopisný kabinet, ve třetím pak dalších 5 tříd plus 1 třídu v mezipatře. V podkroví se nacházely 2 kabinety (fyzikální a zeměpisný) spolu s čítárnou. Místo pro pracovnu se nakonec našlo v 1. patře

*Učitelký sbor 1928/1929
(ředitelka Marie Waicová uprostřed)*

na chodbě obchodní školy. Ředitelkou měšťanské dívčí školy byla Marie Waicová (od 1. 8. 1922), která dříve působila i na jiných školách mělnického okresu (Řepín, Šopka, Mšeno).

28. zářijový den roku 1922 prožili všichni v Jungmannových sadech velký svátek. Tomáš Garrigue Masaryk totiž zavítal na Mělník. Žáci všech místních škol prezidenta uvítali před Pražskou branou. Při procházce městem TGM navštívil i školy v Jungmannových sadech. Prošel obchodní školou, prohlédl si kreslírnu dívčí školy a pak přešel do gymnázia, kde ho uvítal ředitel Dr. Nejdí.

Dívčí škola se potýkala s mnoha problémy, zejména se jednalo o nevyhovující prostory. Na malé třídy a chodby, chybějící tělocvičnu, soustředovací místnost, kuchyni a jídelnu si stěžují i rodiče. Rodičovské sdružení vypracovalo zprávu o nedostatcích školní budovy, kterou zaslalo místní školní radě, obecnímu zastupitelstvu a okresnímu školskému výboru, v níž poukázalo na malé učebny, nedostatečné chodby, takže se dívky nemohou o přestávkách projít, dále na to, že škola nemá tělocvičnu, vlastní kuchyň, síň pro školní slavnosti, rozhlas, kabinety jsou až v podkroví a prší do nich.

Poslední srpnový den roku 1933 odešla na trvalý odpočinek ředitelka školy Marie Waicová. Zastupujícím ředitelem byl jmenován O. Pleskot, kterého následující školní rok (1934/1935) vystřídala Augusta Borovcová.

28. 6. 1936 navštívil dívčí školu ministr školství a národní osvěty dr. Emil Franke při příležitosti výstavy Kulturní snažení Mělnicka, která byla spojená s otevřením Masarykova kulturního domu (část výstavy se nacházela i v budově v Jungmannových sadech).

Následující roky v dívčí škole byly silně poznamenány politickými událostmi. Kronika informuje o velkém počtu přistěhovaných žákyň po odstoupení českého pohraničí Německu (1938), a to zejména ze zabraného Liběchova. Někteří učitelé byli po vyhlášení mobilizace povoláni k vojenské službě a z přízemí školní budovy se staly sklady, ve kterých byl umístěn inventář státních úřadů a škol evakuovaných z okupovaného pohraničí.

Od školního roku 1940/1941 se rozšířila výuka německého jazyka na 5 hodin týdně (v následujícím školním roce to už bylo 7 hodin) *„vzhledem ke skutečnosti, že postavení Protektorátu Čechy a Morava v rámci Velkoněmecké říše vyžaduje, aby více*

než dosud byla žactvu poskytnuta možnost naučiti se jazyku německému.“ Velká pozornost se věnovala také dějepisu a školní knihovně, ze které byly vyřazeny „závadné“ knihy. Od 7. srpna 1940 bylo zakázáno na školu přijímat židovské žactvo.

Dne 31. 1. 1945 byl celý blok školních budov v Jungmannových sadech zabrán k vojenským účelům. Protože se nenašly náhradní prostory, ředitelství školy se rozhodlo, že bude zrušena pravidelná výuka, pouze dvakrát týdně budou rozdány úkoly pro domácí práci. Po válce byla budova opět rekonstruována.

2. IV. Státní reálné gymnázium

Mělnické gymnázium vzniklo v roce 1910 (slavnostní zahájení školního roku proběhlo 12. září), ačkoli město o zřízení střední školy, která by poskytovala všeobecné vzdělání, usilovalo již od roku 1871. Velikou zásluhu o vznik gymnázia má JUDr. František Valina,

kteřý v letech 1908 až 1919 zastával funkci starosty města. Do historicky prvního ročníku primy nastoupilo 48 chlapců a 11 dívek. Ředitelem ústavu byl pověřen PhDr. Viktor Nejd, dosavadní profesor reálného gymnázia v Křemencově ulici v Praze.

Můžeme ho považovat za skutečného zakladatele školy, s jehož jménem je spojen i vznik školní knihovny nebo rozsáhlé sbírky přírodnin. Svoji funkci zastával až do roku 1933. Zajímavostí je, že „gymnázium má ještě dnes ve svých sbírkách např. exemplář ptakopyska nebo první vydání Ohlasů písní ruských (1829) od F. L. Čelakovského s vlastnoručním věnováním autora.“ (Mgr. Marie Lukášová: Historie gymnázia na Mělníku).

Dalším významným ředitelem byl Josef Stáhlík (do r. 1948, kdy byl zbaven funkce), který pokračoval v činnosti započaté Viktorem Nejdlem. Předmětem jeho mimoškolního zájmu bylo překladatelství z latiny, práce v archivu, přednášková činnost a působení v ochotnickém souboru Vojan.

První měsíce roku 1910 gymnázium fungovalo v prvním patře Tyršova domu a od listopadu téhož roku získalo levé přízemí dvou sousedních spořitelních domů. Adaptace obou domů byla provedena v roce 1912 podle plánů architekta Adolfa Liebschera. Budovy

byly sjednoceny navenek stejnou fasádou v secesním slohu. Další rozšíření na sebe nenechalo dlouho čekat, protože volný prostor mezi Obchodní školou a gymnáziem, vyplnila nová „mezistavba“. Potíže s nedostatkem místa však trvaly až do roku 1996, kdy byla konečně otevřena nová budova v ulici Pod Vrchem. Část prostoru, kterou uvolnilo gymnázium, získala základní škola, větší část připadla nově zřízené Soukromé střední podnikatelské škole.

Původně komunální (obecné) reálné gymnázium v roce 1919 získalo statut státní školy, čemuž odpovídala i změna názvu (Státní reálné gymnázium). V roce 1953 Ministestvo školství a osvěty zrušilo všechna gymnázia. Tento stav postihl i mělnické gymnázium, ze kterého se stala jedenáctiletá škola a od roku 1961 střední všeobecně vzdělávací škola. Čtyřleté gymnázium bylo obnoveno v roce 1968. Od roku 1990 nese ústav svůj současný název podle nejslavnějšího absolventa, Gymnázium Jana Palacha, i když tehdejší ředitel školy Bohuslav Venhoda žádal o pojmenování gymnázia po Janu Palachovi už v roce 1969.

2. V. Základní devítiletá škola

Rokem, který zahájil v Jungmannových sadech tradici základní školy, byl rok 1964. V srpnu toho roku vznikla Základní devítiletá škola v Mělníku Jugmannovy sady na základě delimitace SVVŠ. Ředitelem školy se stal František Purš, zástupkyní Věra Lhotská. Pedagogický sbor tehdy čítal 28 učitelů, z toho 9 na prvním stupni. Školu navštěvovalo 730 dětí.

Učitelský sbor 1964/1965

V průběhu následujícího školního roku byly vybudovány učebny chemie, fyziky a biologie a nově založen a vybaven kabinet tělesné výchovy, v roce 1966/1967 učebna pro pracovní vyučování v suterénu školy a kuchyně pro výuku nauky o výživě pro dívky.

Ve školním roce 1972 – 1973 došlo ke změně na ředitelském postu. Vedením školy byla pověřena Alena Roubíčková, protože dosavadní ředitel František Purš byl jmenován ředitelem ZDŠ ve Švermově ulici. Další změna na sebe nenechala dlouho čekat. Hned následující školní rok školu začíná řídit Břetislav Mach, dosavadní ředitelka Roubíčková odchází na školský odbor ONV v Mělníku. Počínaje školním rokem 1980 – 1981 ZDŠ Jungmannovy sady řídí Ludmila Hradecká, zástupkyní ředitele byla jmenována Marie Bryscejnová.

Škola se i nadále potýkala s nedostatečným prostorem. Třídy byly přeplněné a v roce 1985 – 1986 dokonce školní družina neměla ani jednu místnost, protože ji propůjčila sousednímu gymnáziu, které rovněž řešilo problémy s kapacitou.

Od školního roku 1989 – 1990 byla pověřena řízením školy Dana Karschová, dosavadní ředitelka Ludmila Hradecká se ze zdravotních důvodů odstěhovala.

Od 1. září 1993 došlo k velké změně. Škola získala právní subjektivitu. V průběhu let 1995 – 1997 došlo na škole k mnohým stavebním úpravám, jednalo se zejména o rekonstrukci šaten, několika tříd a úpravu prostor ředitelny a sborovny.

Od školního roku 1997 – 1998 je ředitelem školy Dalibor Ullrych, Olga Čermáková zastává funkci zástupkyně ředitele od následujícího školního roku.

V současné době školní budova ZŠ Jungmannovy sady prochází velkou rekonstrukcí. Po nově zbudované multimediální učebně ve 2. patře, která slouží k interaktivní výuce již druhým rokem, probíhají po celý školní rok 2008 – 2009 další stavební

práce. Hlavní úpravy se týkají půdního prostoru. Jejich výsledkem bude zcela nová učebna vybavená moderními technologiemi (interaktivní tabule, bezdrátové hlasovací zařízení, výukový software). Součástí rekonstrukce bude i nová podlaha v tělocvičně či terénní úpravy dvora včetně vybudování pergoly pro venkovní učebnu.

3. Přílohy

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Jedenáctiletá střední škola
Mělník

Třída *5a* Postup, ročník *5* Čís. tříd. výkazu Škol. rok *1953/54*

VYSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení: _____

Data narození: den měsíc rok *1943*

místo *Mělník* okres *Mělník*

Národnost: *česka* Státní příslušnost: *československá*

Chování	I. pololetí:	II. pololetí:
		1

Prospěch v povinných předmětech:

	I. pololetí:	II. pololetí:
Český jazyk	2	1
Ruský jazyk	1	1
Zeměpis	1	1
Přirodopis	1	1
Počty a měřivání	1	2
Tělesná výchova	1	1
Tvoření	1	1
Hudební výchova	1	1

KPI - Všechny údaje vyplněny 26/10/53 CJ 1.1.1.1. (povinný) učeb. 111-37

II. pololetí:	
Prospěch v povinných předmětech:	
oznaky:	
matematika	_____
fyzika	_____
Je _____ (předmět) prospěl	
<i>česky</i>	prospěšně ročně
Zusätzliche Notizen:	
matematika	2,3
matematika	2
<i>česky</i>	_____
<i>16. srpna</i>	1953

J. Petráčková
školní úřednice

Miloslavová
školní úřednice

STUPNICE ENAMEK:

Stupeň	1	2	3	4	5
Chování:	velmi dobrá	uspokojivá	méně uspokojivá	neuspokojivá	—
Prospěch:	výborný	chvalitebný	dobý	dostatečný	nehodnotitelný

Hodnocení zájmových kroužků:

prospěšně úspěšná v kroužku _____	prospěšná v kroužku _____
-----------------------------------	---------------------------

4. Seznam literatury a pramenů

1. Böhm, L.: Královské věnné město Mělník a okres mělnický. Mělník 1892.
2. Kol. autorů: Spořitelna mělnická. Výroční zpráva spořitelny mělnické za rok 1932.
3. Kol. autorů: Mělnicko, z jeho života a práce. Mělník 1936.
4. Špačková, R.: Mělník – proměny města (15): Školní budovy v Tyršově ulici. In: Mělnická radnice, 2004, č. 9, s. 9.
5. Schnurpfeil, K.: Zpráva o činnosti Rudolfovy Všeobecné veřejné nemocnice na Mělníce za rok 1912. Mělník 1913.

Internetové zdroje:

1. <http://www.gjp-me.cz/> (Gymnázium Jana Palacha Mělník)
2. <http://www.nspmelnik.cz/> (Nemocnice s poliklinikou Mělník)
3. <http://www.zsjungsady.cz>
4. <http://www.wikipedie.cz>

Seznam použitých pramenů

1. Kronika ZDŠ Jungmannovy sady (1964 - 1994)
2. Kronika ZDŠ Jungmannovy sady (1994 - 1999)
3. Kronika měšťanské školy dívčí Mělník (1922 – 1936) – Státní okresní archiv Mělník
4. Kronika měšťanské školy dívčí Mělník (1936 – 1939) – Státní okresní archiv Mělník
5. Kronika měšťanské školy dívčí Mělník (1940 – 1953) – Státní okresní archiv Mělník
6. Materiály z fondu Státního reálného gymnázia Mělník (1910 – 1953) – Státní okresní archiv Mělník
7. Materiály z fondu Měšťanské školy dívčí Mělník - Státní okresní archiv Mělník)

Spolupráce s institucemi

1. Státní okresní archiv Mělník
2. Regionální muzeum Mělník
3. Městská knihovna Mělník